Luchtverontreiniging en Gezondheid

raadsinformatie gemeente Utrecht
17-12-2024

Dr. ir. Jeroen de Hartog
Adviseur Milieu en gezondheid (MMK)
GGD regio Utrecht

Levenslange blootstelling aan fijnstof

(10-25 m^3/dag)

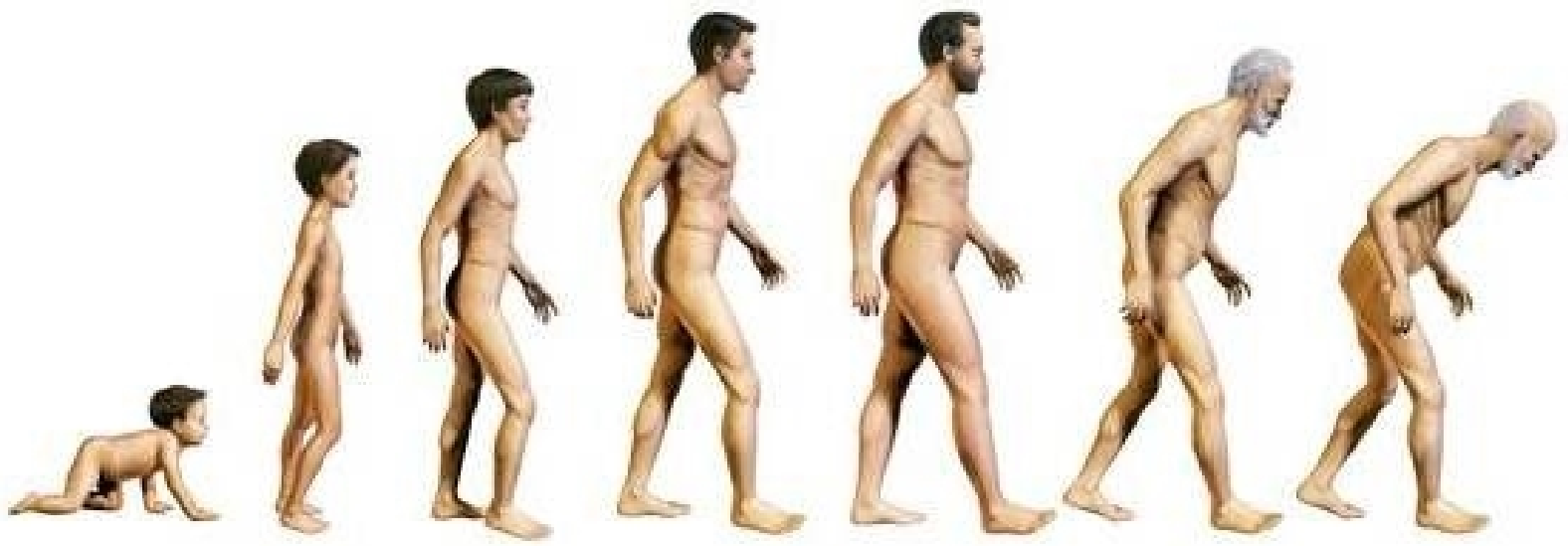

Geboorte gewicht

Ontwikkeling longfunctie

longontsteking

Allergie, astma

Long Functie

COPD

Inflammatie, bloeddruk

Longkanker

Hartinfarct, beroerte

Sterfte

Fijn stof = klein stof

Van verschillende *grootte*

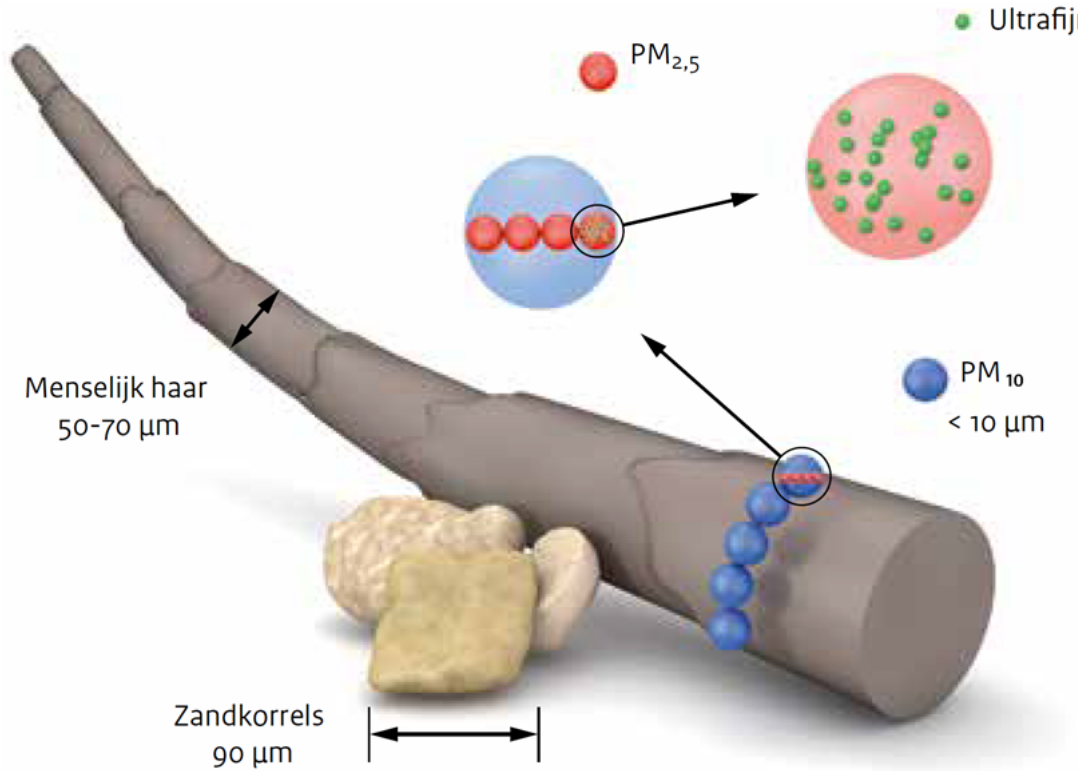

PM_{10} = <10 µm
$PM_{2,5}$ = <2,5 µm
Ultrafijn= <0,1 µm (100 nm)

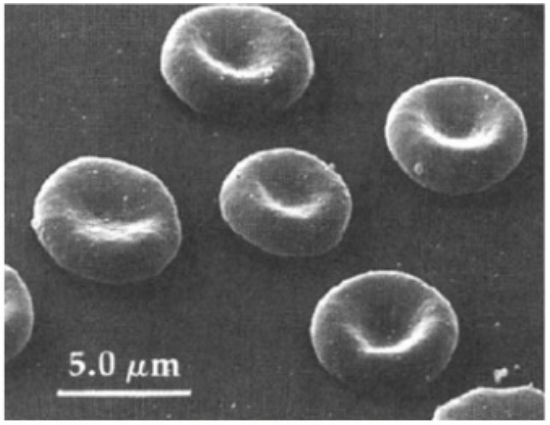

Rode bloedcellen: damschijfvorm

Fijn stof in de longen

Waar komt fijnstof in de longen terecht?

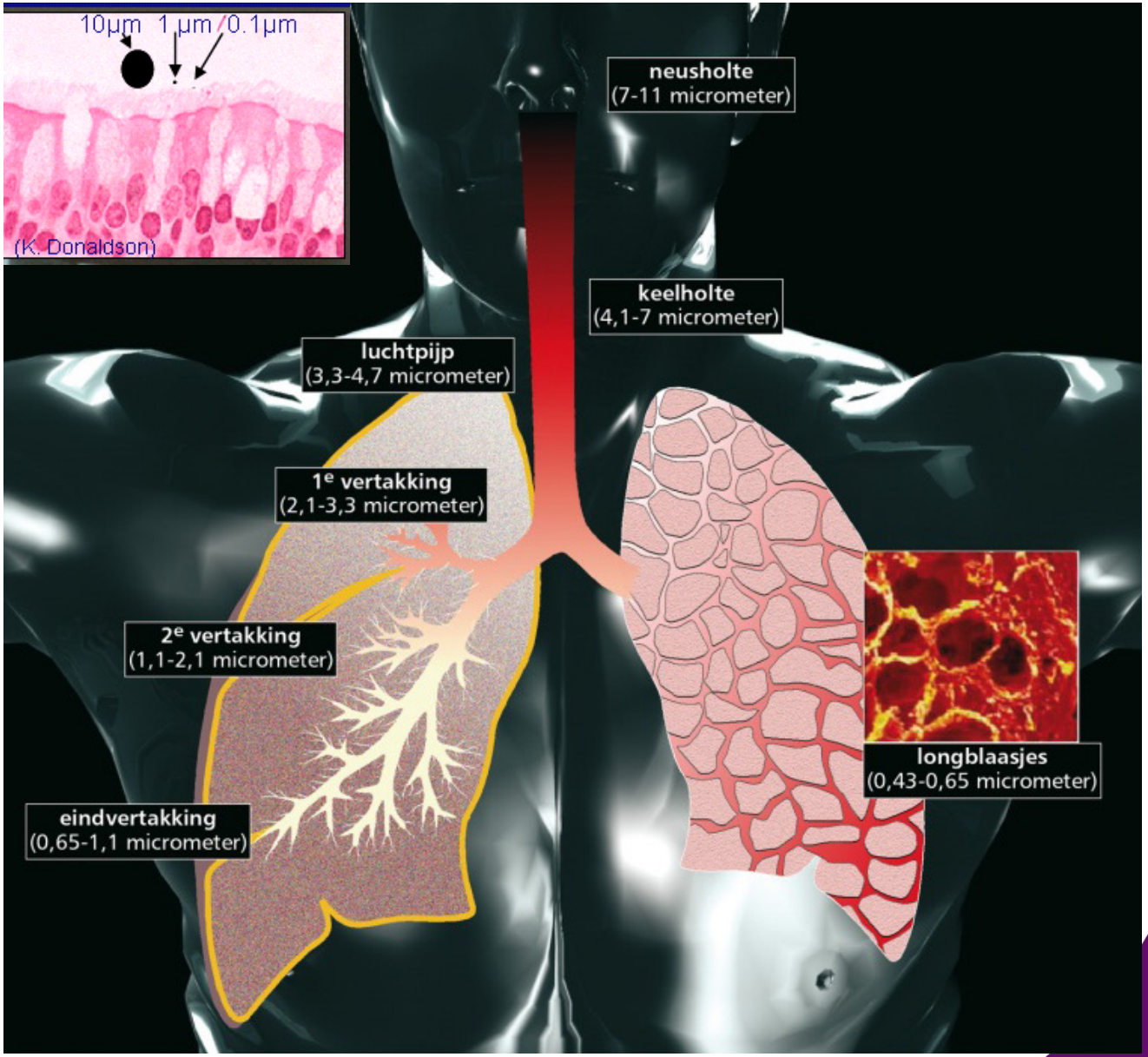

Ziektelast in Nederland

Gezondheidseffecten
van luchtverontreiniging

Fijn stof (PM_{10} / $PM_{2,5}$)

Gezondheidseffecten
van luchtverontreiniging

Kortdurende blootstelling (1-7 dgn)	Langdurende blootstelling (1-10 jaar)
Totale sterfte	Totale sterfte
Hart-en Bloedvaten • Sterfte • Ziekenhuisopname • Bezoek 1e hulp	Hart-en Bloedvaten • Sterfte
Luchtwegen • Afname longfunctiegroei kinderen • Toename luchtwegklachten volwassen	Luchtwegen • Afname longfunctiegroei kinderen • Toename luchtwegklachten volwassen
= Aangetoond	=Waarschijnlijk

Gezondheidsraad 'gezondheidswinst door schonere lucht' januari 2018

Ziektelast in Nederland

….door blootstelling $PM_{2.5}$ en NO_x

Nederlanders sterven gemiddeld 10 maanden eerder

Gezondheidseffecten van luchtverontreiniging

Ziektelast in Amsterdam

Gezondheidseffecten
van luchtverontreiniging

Berekening voor Amsterdam op basis van luchtkwaliteit 2022 in meetnet

Indicatoren Gezondheid	Ziektelast (aantal mensen)
Verloren levensdagen	374
Laag geboortegewicht (0-1)	11
Incidentie astma kinderen (0-18)	148
Incidentie hartinfarct (35+)	298
Incidentie beroerte (35+)	352
Longkanker (50+)	90
Ziekenhuisopnames astma (alle leeftijden)	9
Ziekenhuisopnames COPD (alle leeftijden)	25
Ziekenhuisopnames astma (alle leeftijden)	12
Ziekenhuisopnames ischemische hartziekten (40+)	68
Aantal dagelijks meegerookte sigaretten	4.4

Gezondheidseffecten
van luchtverontreiniging

Geen veilige grenswaarde voor fijn stof

Relatief risico op overlijden (mortaliteit)

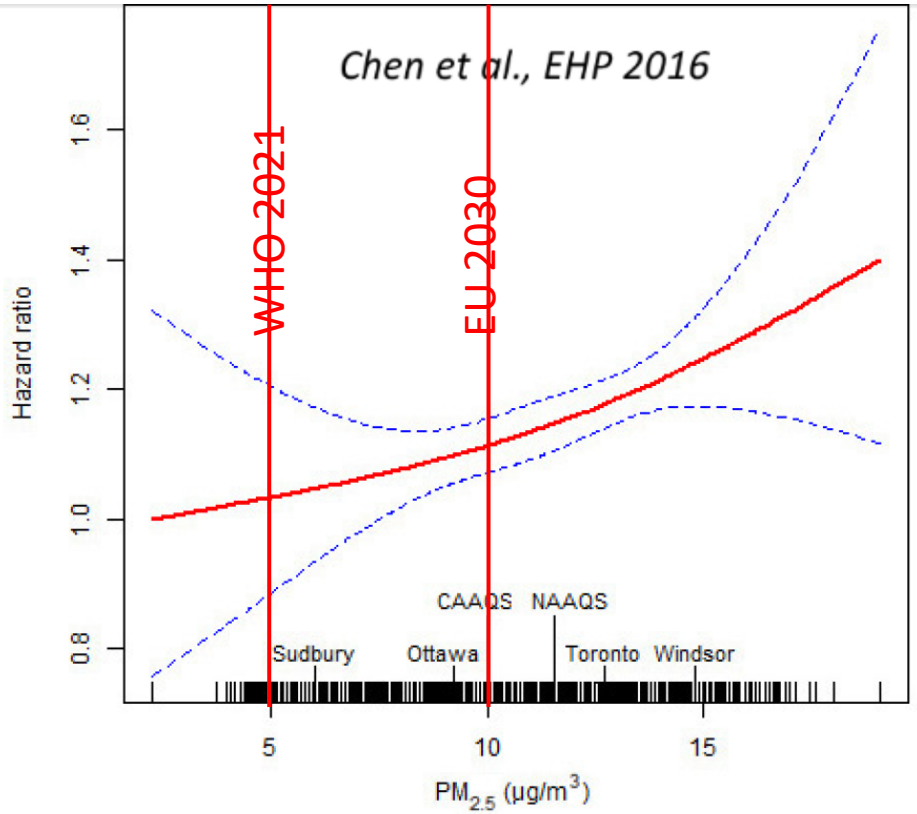

Figure 2. Concentration–response relationship between the concentration of particles with diameter ≤ 2.5 µm ($PM_{2.5}$) and nonaccidental mortality during 13-year follow-up after acute myocardial infarction. The hazard ratios were estimated by comparing with 2.2 µg/m^3. The city-mean concentrations of $PM_{2.5}$ for four selected cities in Ontario, the current Canadian Ambient Air Quality Standards (CAAQS, objectives for annual mean concentration: 10 µg/m^3), and the U.S. National Ambient Air Quality Standards (NAAQS, standards for annual mean concentration: 12 µg/m^3) for $PM_{2.5}$ are indicated.

Uitgaven per gewonnen levensjaar in euro's (logaritmische schaal)

Figuur 11 Illustratie van de uitkomsten van afwegingen voor verschillende beleidsterreinen: achteraf gebleken waardering voor een gewonnen levensjaar in euro's (logaritmische schaal)

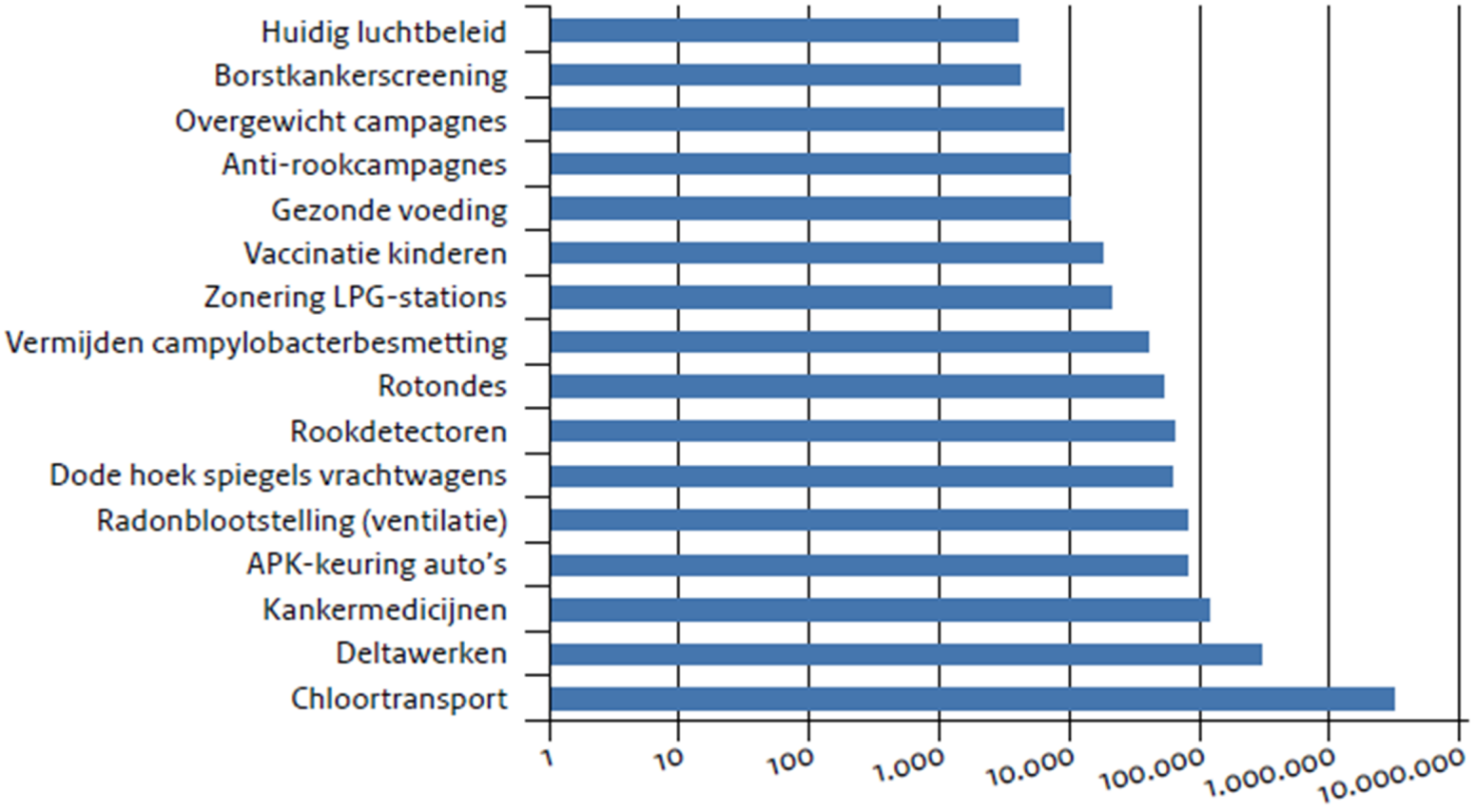

Uit: RIVM 2014: Gezondheid en veiligheid in de omgevingswet

Bron maatregelen

Praktijkvoorbeeld: Stille Veerkade, Den Haag

	2008	2010
Voertuigen/dag	17438	8471
PM2.5 µg/m^3	19.4	11.8
Roet ~µg/m^3	4.3	2.5
NO2 µg/m^3	54	41
LONGFUNCTIE		**+6.2%**

Boogaard, *Sci Total Environment* 2012
***Epidemiology* 2013**

Universiteit Utrecht

Afstand tot drukke verkeerswegen

Verkeer
en luchtverontreiniging

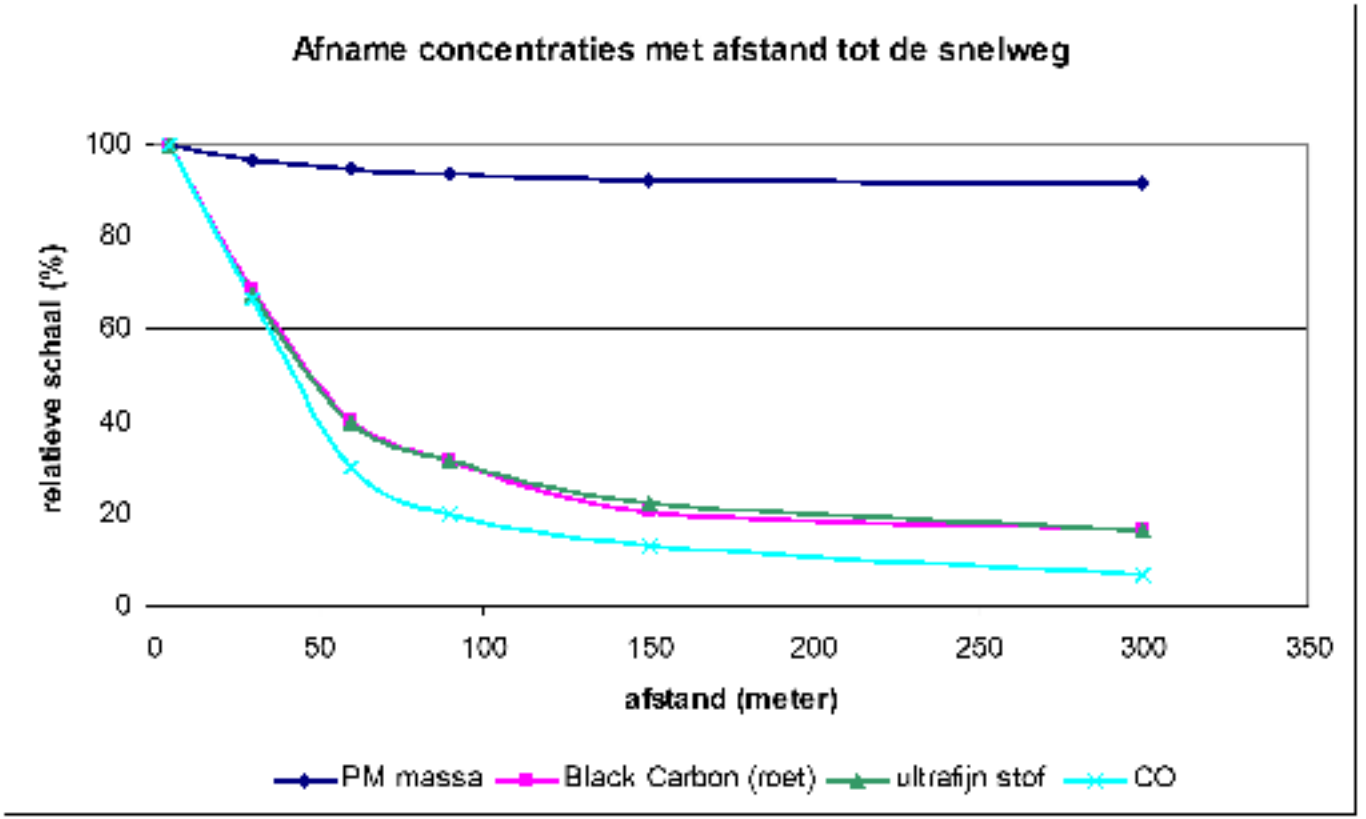

Verbeteren luchtkwaliteit

Beleid luchtkwaliteit

- Leidt altijd tot gezondheidswinst (óók onder de norm)
- Geen drempelwaarde fijn stof

- Op individueel niveau vaak herstel na verbeteren luchtkwaliteit